

*Вакуленко Д.О., студент гр. АГ-16-1
(науковий керівник – Доренська А.О., асистент)
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

АГРАРНІ РОЗПИСКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ АГРОПІДПРИЄМСТВА

Наразі проблема фінансової безпеки підприємств, агрофірм, фермерських господарств є як ніколи актуальною та потребує механізмів для її врегулювання. Розвиток ринкових відносин потребує невідкладного вирішення проблем в галузі сільського господарства з питань підвищення ефективності виробництва та конкурентоздатності продукції вітчизняних товаровиробників. Хоча держава виділяє кошти на розвиток АПК України, але вони в основному спрямовані не на якість показників та модернізацію виробництва, а на кількісне збільшення продукції.

Існує декілька причин порушення фінансової безпеки галузі сільського господарства: висока собівартість виробництва та при цьому низька якість продукції знижують прибутки господарств та аграрних підприємств; господарюючі суб'єкти не в змозі за низьких прибутків збільшити обсяг фінансових ресурсів; відсутність фінансових ресурсів не дає змоги поліпшити якість продукції та знизити її собівартість і, як наслідок, виробники не можуть бути конкурентоспроможними на ринку та отримувати прибутки.

Альтернативним інструментом залучення кредитних фінансових ресурсів для підтримання фінансової безпеки розвитку сільського господарства нині є аграрні розписки. Визначення цього терміну міститься в Законі України «Про аграрні розписки» від 6 листопада 2012 року (далі – Закон). Стаття 1 цього Закону визначає аграрну розписку, як товаророзпорядчий документ, що фіксує безумовне зобов'язання боржника, яке забезпечується заставою, здійснити поставку сільськогосподарської продукції або сплатити грошові кошти на визначених у ньому умовах. Закон виділяє два види аграрних розписок:

1. Товарні аграрні розписки – коли боржник зобов'язується повернути отримані кошти шляхом здійснення поставки вирощеної сільськогосподарської продукції, визначеної кількості та якості.

2. Фінансові аграрні розписки – боржник має повернути грошові кошти, які він самостійно отримує від продажу вирощеної сільськогосподарської продукції.

Відповідно до статті 7 Закону заставою для отримання грошових коштів виступає виключно майбутній врожай сільськогосподарської продукції. Розмір застави повинен бути не меншим за розміром зобов'язання за аграрною розпискою.

У момент збору врожаю або отримання продукції тваринного походження предметом застави стає відповідна кількість зібраної сільськогосподарської продукції. Якщо боржник не виконує зобов'язання за аграрною розпискою, то у такому випадку кредитор має право задовольнити свої вимоги за рахунок

заставленого майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції переважно перед іншими кредиторами цього боржника в будь-який спосіб, не заборонений законом.

У випадку, коли врожай не вродив або посіви загинули, Закон зобов'язує боржника за погодженням із кредитором за аграрною розпискою замінити предмет застави іншими аналогічним або рівноцінним майном. Якщо боржник за аграрною розпискою не досягне згоди з кредитором про інший предмет застави у разі загибелі посівів, майбутній врожай з яких є предметом застави за аграрною розпискою, предметом застави за аграрною розпискою стає майбутній врожай сільськогосподарської продукції, що вирощується на земельній ділянці, на якій розміщувалися загиблі посіви.

Переваги аграрних розписок для агровиробників є:

- можливість залучати фінансування потреб господарства під заставу майбутнього врожаю (не земельна ділянка);

- цінними ризиками завдяки заздалегідь узгодженим формулам розрахунку;

- можливість попереднього продажу своєї аграрної продукції;

- підвищення прозорості відносин між постачальниками, банками та агровиробниками;

- чітке визначення місця, термінів та умов постачання врожаю для розрахунку по аграрній розписці;

- можливість виконання зобов'язань частинами.

Отже, аграрні розписки можуть стати для українського агробізнесу саме тим інструментом, який сприятиме розвитку виробництва та збуту сільськогосподарської продукції, відкриє нові можливості для швидкого та ефективного залучення коштів у агросектор.

Список використаних джерел

1. Аграрні розписки як спосіб кредитування сільгоспвиробників [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/agrarni-rozpysky-yak-sposib-kredytuvannya-silgospvugobnyukiv/>

2. Аграрна розписка як альтернативний варіант фінансового забезпечення аграрного виробництва / Г.М. Калетнік, Г.О. Пчелянська, С.М. Терещук // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія «Економічні науки». – 2012. – № 4(70). – Т. 2. – С. 74-79.

3. Кириченко О.А. Управління фінансово-економічною безпекою: навч. посіб. – К.: Дорадо-Друк, 2010. – 480 с.